

05 APR 2013

OSLO STATSADVOKATEMBETER**Justis- og beredskapsdepartementet**

Postboks 8005 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.:
2012/7414 - KRSVår ref.:
2013/00461 LQ/tkDato:
2. april 2013**Høring – rapport om ”Avhør av særlig sårbare personer i straffesaker”**

Departementets brev av 16. januar 2013.

En vil innledningsvis understreke at utredningen er grundig og gjennomarbeidet, men reiser flere vanskelige avveininger som vanskelig kan gi grunnlag for sikre konklusjoner om den ”riktige løsning”. I det vesentlige kan man tiltre utvalgets forslag med følgende merknader:

I langt de fleste tilfeller vil barnets forklaring utgjøre det helt sentrale element, så vel ved avgjørelsen av tiltale spørsmålet som for resultatet ved domstolsbehandlingen. Tiltalekompetansen vil ligge til statsadvokat eller riksadvokat. Det bør understrekes at dette tilsier at avgjørelsesgrunnlaget må fremstå som sikkert og betryggende for de som skal treffe de sentrale avgjørelsene i sakene. Dersom så ikke er tilfellet, må resultatet uvegerlig bli at saken blir henlagt eller frifinnelse i retten.

1. Forslaget om at avhøret flyttes fra domstolen til påtalemyndigheten

Hva gjelder kvaliteten på avhøret, synes det neppe å være av stor betydning at ansvaret overføres til påtalemyndigheten.

En vil imidlertid påpeke den fare som ligger i at en forsvarer nå kan trenere tempoet i etterforskningen. Det er en sikker regel i norsk rett at ”feil” fra forsvarer ikke skal komme klienten til skade. Dette kan innebære at det kan bli vanskeligere å få berammet tilleggavhør. Påtalemyndighetene vil neppe kunne utvise den samme autoritet i slike spørsmål som en domstol. En domstol vil ha visse sanksjonsmuligheter som påtalemyndigheten ikke kan anvende.

2. Forholdet til EMK/EMD

Det er problematisk at rettsgrunnlaget i forhold til EMK fremstår som så vidt usikkert på flere punkter. En viser her til rapporten pkt. 5.2, samt vedlegg inntatt i pkt. 13.4. En vil også bemerke at det kan synes som EMD vil godta frafall av prosessuelle rettigheter med endelig virkning. Etter norsk rett har vi ikke en slik regel.

En vil ikke tilrå at usikkerheten i forholdt til EMK/EMD tillegges avgjørende betydning i forhold til utvalgets forslag.

3. Utskrift av avhør

Utvalget forslår at man skal gå vekk fra dialogutskrifter og gå over til en modell der man kun utarbeider dialogutskrifter av de deler av avhøret der de nøyaktige formuleringer er viktige.

En vil her bemerke: Formålet med etterforskningen er å fremskaffe opplysninger for å avgjøre tiltalespørsmålet og eventuelt forberede rettsforhandlinger, jf. straffeprosessloven § 226. Tiltalekompetansen i slike saker vil tilligge riksadvokaten eller statsadvokatene. Det er statsadvokaten som utfører aktoratet i de aktuelle sakene. Det sentrale bevis i saken vil som en hovedregel være forklaring fra fornærmede. Det kan synes noe underlig at man nettopp på dette punkt synes å vektlegge budsjettensyn som en særlig faktor. Dette gjelder særlige fordi tiltalespørsmålet i flere saker kan fremstå som vanskelig, hensett til de beviskrav som er oppstilt i lov og rettspraksis.

Det er en samstemt oppfatning blant statsadvokatene her at dialogutskriften utgjør et helt sentralt og viktig element ved avgjørelse av tiltalespørsmålet og ved rettsforhandlingene, og at utskriften må foreligge ved avgjørelse ved tiltalespørsmålet. En vil strekt fraråde at dette ikke er obligatorisk.

Dette kan modifiseres noe. En ikke liten del av avhøret er knyttet til "kontaktskapning" mellom avhører og barnet. Dette er viktig for selve avhørssituasjonen, men gir ingen direkte informasjon om det aktuelle hendelsesforløp. Disse deler av avhøret vil sjelden være relevante for avgjørelsen av tiltalespørsmålet og kan derfor utelates i selve dialogutskriften, men kan gjengis kortfattet i sammendragsrapporten. I noen tilfeller kan situasjonen være at barnet prater relativt utvunget om "ufarlig" ting, men vegrer seg for å snakke om de relevante forhold. En slik vegring kan forekomme gjennom kroppsspråk og mimikk uten på å fremkomme verbalt. Dersom dette er situasjonen, kan det fremstå som lite hensiktsmessig å skrive ut en fullstendig utskrift.

4. Administrative konsekvenser

En vil bemerke at ved å overføre ansvaret fra domstolen til politiet, innebærer det arbeidsbelastning og dermed øket resursbruk. Dette tilsier at man gir politiet budsjettmessig kompensasjon for dette.

Jørn Sigurd Maurud
embetsleder

Lasse Qvigstad
førstestatsadvokat